

לאפוקי הלימוד מחשן ואפוד, שנאמר כהן זהב.

ופרכינן: אדרבה, דנין רימון שהוא חלק מבגד המעיל מחושן ואפוד שהוא בגד. ולאפוקי הלימוד מפרוכת, דאחל הוא ולא בגד.

ומשנינן: אלא: דנין מאבנט שחוטיו כפולים עשרים וארבעה.

ודנין רימון שהוא בגד, והוא דבר שלא נאמר בו זהב, מאבנט שהוא בגד והוא דבר שלא נאמר בו זהב. ואין דנין רימון שהוא דבר שאין בו זהב מחושן ואפוד שהוא דבר שיש בו זהב.

רב מרי אמר: "תעשנו" כתיב בחושן, לומר תעשנו לזה מעשרים ושמננה חוטים, ולא לבגד אחר.

רב אשי אמר: "ועשית" כתיב בעשיית הרימונים, ללמד שיהיו כל עשיות שלשת מיני החוטים שוות. שיהיה מכל מין עשוי מאותו מספר חוטים.

והיכי נעביד חוט כפול עשרים ושמננה חוטים משלשה מינים, ושיהיה מספר חוטים שיהיה מכל מין?

נעביד תלתא שלשה מינים דעשרה עשרה חוטים מכל מין — הוו להו תלתין שלשים חוטים.

נעביד תרי שני חוטים דתשעה תשעה, וחד חוט דעשרה — אמר קרא "ועשית", שיהיו כל עשיותיו שוות.

ולכן אי אפשר ללמוד בגזירה שיהיה מפרוכת שיהיו חוטי הרימון כפולים עשרים ושמננה.

עוד הוינן בה: מעיל שיהיו חוטיו כפולים שנים עשר — מנא לן?

דכתיב [שמות כח] "ועשית את מעיל האפוד

כליל תכלת". גדיל של תכלת, שיהיה כל עב-א חוט קלוע משני חוטים שזורים.

ויליף בגזירה שיהיה "תכלת תכלת" מפרוכת שכל חוט שזור צריך להיות משהו חוטים. מה להלן בפרוכת כל מין הוא חוט כפול ששה — אף כאן כל חוט משני החוטים השזורים הוא עשוי ששה חוטים.

ופרכינן: ונילף לחוטי המעיל מחוטי שוליו של המעיל ומחוטי רמוניו: מה להלן שמננה — אף כאן שמננה!

דנין מעיל שהוא כלי מפרוכת שהיא כלי.

ואין דנין מעיל שהוא כלי משוליו ורימוניו שהם רק תכשיט כלי.

ופרכינן: אדרבה, דנין גופו של מעיל משוליו ורימוניו שהם גופו של מעיל, ואין דנין גופו של מעיל מעלמא!

ומשנינן: היינו דאמרנן כברייא לעיל, כי "שש" אחד מתוך החמשה — לשאר בגדים, שלא נאמר בהן שיש הוא בא. ללמד שגם בהם כפול החוט רק שש.

פרכת שהיא עשויה עשרים וארבעה חוטים, ארבעה מינים דשיתא שיתא, שכל אחד מהם כפול שש — לא דינא ולא דינא. דבר פשוט הוא ואין צורך לכך בדיון ובדיין.

חשן ואפוד שהוא עשרים ושמננה — מנא לן?

אמר רחבא אמר רב יהודה: המקרע בגדי כהונה — לוקה.

שנאמר במעיל התכלת [שמות כח] "לא יקרע".

מתקיף לה רב אחא בר יעקב: ודילמא הכי קאמר רחמנא: נעביד ליה שפה כי היכי דלא ניקרע!

מי כתיב "שלא יקרע"? "לא יקרע" כתיב!

אמר רבי אלעזר: המזיח חושן מעל האפודה, והמסיר בדי ארון — לוקה. שנאמר בחושן [שמות כח] "לא יזח" ונאמר בבדי הארון [שמות כה] "ולא יסרו".

מתקיף לה רב אחא בר יעקב: ודילמא הכי קאמר רחמנא — חדקינהו הדקם לחיבורי החושן ולבדי הארון ועבדינהו שפיר, כדי שלא יזח ולא יסרו!?

ומשנינן: מי כתיב "שלא יזח" ו"שלא יסרו"?

רבי יוסי ברבי חנינא רמי:

כתיב [שמות כה] "בטבעת הארן יהיו הבדים באופן שלא יסרו יזווו ממנו". ומשמע שהם מהודקים לטבעות.

ומאידיך כתיב [שמות כז] "והובא את בדיו בטבעת". דמשמע שאפשר להוליכם בתוך הטבעות.

הא כיצד?

מתפרקין שאינם מהודקים לטבעות, ואין נשמטין מן הארון, כי ראשיהם של הבדים היו עבים, ובשעת הכנסתם לטבעות היו

דכתיב [שמות כח] "ועשית חשן משפט מעשה חשב, כמעשה אפד תעשנו. זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר".

ארבעה מיני חוטים [תכלת וארגמן ותולעת שני ושש] דשיתא שיתא — עשרין וארבעה.

חוט זהב הוא כפול ארבעה — הא עשרין ותמניא. עשרים ושמונה.

ופרכינן: ואימא חוט זהב נמי כפול ששה!?

אמר רב אחא בר יעקב: אמר קרא [שמות לט] בעשיית חוטי זהב: "וקצץ פתילם".

פתיל הוא אחד, פתילים הם שנים. וכיון שקיצץ את כל אחד מהפתילים, שחילקם לכל הפחות לשניים — הרי כאן ארבעה.

רב אשי אמר: אמר קרא בזהב "לעשות בתוך התכלת ובתוך הארגמן". שיהיו חוטי זהב מעורבים בכל מין ומין. ולכן לא יתכן לערב ששה חוטי זהב בארבעת מיני החוטים.

כי היכי נעביד?

אם נעביד ארבעה זוגות דתרי תרי חוטי זהב, ונערב כל זוג של חוטי זהב בנפרד בכל חוט מארבעת מיני החוטים — הווי להו תמניא שמונה חוטי זהב ולא ששה.

ואם נעביד תרי שני חוטי זהב זוגיים דתרי תרי. ותרי חוטי זהב דחד חד, ובחלק מן החוטים נערב חוט זהב כפול ובחלק מהמינים נערב חוט זהב אחד.

אין זה יתכן. כי נאמר "ועשית" — שיהיו כל עשיותיו שוות.

רבי שמואל בר נחמני אמר: דבי רבי שמעון תנא שכך הוא ביאור הפסוק הזה:

בגדי השרד, הם בגדים שהיו גורדין חותכין אותן כאשר הם כברייתן, עשויים בגדים גמורים, מכליחה, כך היו מורידים אותם מכלי האריגה. והיו משרדין מהן כלום, מקצת אריג על כלי האריגה שלא נארג עמהם.

והויגן בה: מאי היא? מפני מה שיירו את אותו אריג מועט.

ריש לקיש אמר: אלו מעשה מחט. שיירוהו כדי לחברו לבגד באמצעות מעשה מחט. וכפי שתבאר עתה הגמרא.

מיתיבי לריש לקיש מהא דתניא: בגדי כהונה אין עושין אותן מעשה מחט אלא מעשה אורג. שנאמר [שמות כח] "מעשה ארג".

אמר אביי: לא נצרכה שצריך להוסיף להם מעשה מחט אלא לבית יד לשרוול שלהם.

כדתניא: בית יד של בגדי כהונה — נארגת בפני עצמה, ונדרכת עם הבגד על ידי תפירה במחט. ומגעת בית היד עד פיפת כף היד.

אמר רחבה אמר רב יהודה: שלש ארונות עשה בצלאל.

אמצעי של עץ גובהו תשעה טפחים.

פנימי של זהב — גובהו מבחוץ [כולל עובי תחתיתו שהוא טפח] שמונה. והיה ממלא את הארון האמצעי.

חיצון של זהב גובהו עשרה טפחים ומשהו.

מכניסים אותם בדוחק, אבל הבדים עצמם היו דקים מהטבעות, ואחרי הכנסתם הם נעו בתוכן בקלות.

תניא נמי הכי: בטבעת הארץ יהיו הכדים.

יכול לא יהיו זזין ממקומן — תלמוד לומר "והובא את כדיו בטבעת".

אי "והובא את כדיו" יכול יהיו נכנסין ויוצאין — תלמוד לומר "בטבעת הארץ יהיו הכדים".

הא כיצד?

מתפרקין ואין נשמטין.

אמר רבי חמא ברבי חנינא: מאי דכתיב בקרשי המשכן שהיו עשויים [שמות כו] "עצי שטים עמודים" — שעומדים הקרשים דרך גדילתן כשהם אילן, החלק הנמוך למטה והגבוה למעלה.

דבר אחר: "עמודים" — שמעמידין שמהדקים את צפויין מזהב אליהם.

דבר אחר: "עמודים". שמא תאמר אבד סברן תקוותם של הקרשים לאחר שנבנה המקדש, ובטל סכויין תוחלתם?

תלמוד לומר "עמודים" — שעומדין וקיימים לעולם ולעולמים.

ואמר רבי חמא בר חנינא: מאי דכתיב [שמות לה] "את בגדי השרד לשרת בקדש"

אלמלא בגדי כהונה, שעל ידם מקריבים את הקרבנות — לא נשתייר משונאייהן של ישראל [בלשון סגי נהור] שריד ופליט.